● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ●

EX TEMPORE Orlje, Urh, Podmolnik 84

Do 15. decembra bo v KD Španski borci odprta bogata slikarska razstava udeležencev Ex tempore Orlje, Urh, Podmolnik '84, ki ga je v letošnjem letu organizirala likovna sekcija KUD Vide Pregarc.

Razstavo sta v počastitev praznika republike organizirali zveza kulturnih organizacij Ljubljana Moste-Polje in likovna sekcija KUD Vide Pregarc. Ogled je možen vsak dan od 16. do 19. ure in ob sobotah od 10. do 12. ure. Na njej sodelujejo: Ana Cajnko, Stane Žerko, Edi Sever, Ludvik Palka, Bernarda Zajec, Irena Welle, Tomislav Kursar, Uroš Žitnik, Matjaž Rolih, Janko Bešter, Danilo Jakovčič, Janez Ošaben, Milka Turk, Ida Rebula, Franjo Smole, Marjan Kolenc, Janez Bešter, Samo Kovač, Mimi Kajzer, Antonija Ostanek, OŠ Adolfa Jakhla, Srednja družboslovna šola, PTT srednješolski center, Šola za oblikovanje, Srednja šola za farmacijo, Srednja šola za elektrotehniko in Srednja gradbena šola.

Mirko Jutršek, znani likovni kritik, pa je o njej zapisal: Ex tempore Orlje, Urh, Podmolnik 84 je oktobra organizirala likovna sekcija KUD Vide Pregarc. Čeprav je bilo srečanje — slikarski ex tempore — vezan na okolico Ljubljane z mislijo na čas zadnje vojne, se je prireditve udeležilo tudi mnogo slikarjev ljubiteljev od drugod. Največ pa jih je skozi ves oktober, kolikor je tokrat trajal ex tempore, slikalo seveda iz Ljubljane.

Udeležba na takšnih srečanjih predstavlja danes že občuten izdatek in čeprav so odprtega tipa in se jih more vsakdo udeležiti, so tovrstne kulturne akcije zanimive predvsem le za likovne ljubitelje, ki radi izrabijo vsako možnost za sodelovanje. Bistvena nagrada jim je možnost razstavljanja. Nekateri slikarji se zato selijo od ene prireditve do druge in so torej že kar stalni gostje, včasih pa se vključi v akcijo tudi kak nov avtor. Poklicnim šolanim slikarjem takšna srečanja premalo nudijo, saj jim likovno ustvarjanje ni konjiček, ampak vsakdanje delo za kruh. Sicer pa tudi ni ravno preprosto zanje. Običajne omejitve na določeno motiviko, kraje ali dogodke predstavljajo veliko manjše probleme slikarjem ljubiteljem, ki izhajajo pri svojem delu iz poustvarjanja, torej slikajo na načine, ki so bolj ali manj že preizkušeni in splošno veljavni. Če slikajo tudi poklicni slikarji tako, le težko bistveno presežejo pogosto že zelo rutinirane amaterje.

Ustvariti svoje osebno likovno gledanje, kar so nedvomno želja in cilj in končno tudi možnost vsakega, pa je zelo težko. Zato od ex temporov, kolonij in podobnih srečanj umetnikov in ljubiteljev ne smemo pričakovati neke izrazite rasti v smeri večanja in aktualiziranja umetniške ustvarjalnosti, pač pa dobivajo prireditve velik pomen pri širjenju inspodbujanju veselja do ljubiteljskega slikanja in poustvarjanja.

Lep primer nudi tokratno srečanje Orlje, Urh, Podmolnik in to zaradi številčne udeležbe učencev ljubljanskih sednjih šol. Njihov prispevek kaže, kako hitro lahko mnogi dosežejo ob dobrih učiteljih tisto zanimivo slikarsko raven, ki jim nedvomno daje in tudi zagotavlja za naprej pravico, da se udeležujejo takšnih prireditev. Zelo prijetna so vsakična srečanja z žen znanimi avtorji, saj z veliko ljubezni in vztrajno sodelujejo pri širjenju in večanju naših likovnih spoznanj in sposobnosti. Nič manj pomembno in nujno pa je širjenje njih vrst z novimi avtorji, saj naravnega daru in sposobnosti kot vse kaže, ne manjka.

Likovna razstava Ane Canjko

V domu občanov Nove Fužine so 23. novembra odprli likovno razstavo Ane Cajnko, članice likovne sekcije KUD Vide Pregarc in društva likovnih samorastnikov Ljubljane, sicer pa naše občanke s Kodeljevega.

Razstava bo odprta do 28. decembra 1984 vsak dan od 8. do 18. ure.

Ana Cajnko je razstavljala že na več skupinskih razstavah in se udeležila štirih slikarskih kolonij EX TEMPORE.

Likovni kritik Mirko Juteršek je o Ani Cajnko in njenem slikarstvu zapisal:

Ana Čajnko pravi, da slika in riše rada in z veseljem od kar pomni. Končno se je pred nekaj leti tudi včlanila v eno od skupin ljubljanskih likovnih samorastnikov. Povezovanje z drugimi se ji zdi smotrno in zanimivo. Pobujena od kolegov je pričela tudi razstavljati. Svojih slik ne prodaja, včasih seveda komu katero podari.

Pri izčrpnejšem pogledu v njeno likovno snovanje se da razbrati, da je vesela vsakega svojega uspelejšega dela, da prav s slikarstvom uspeva razkrivati življenje na oseben način. Zato ji velik del njenih risarskih ali slikarskih zapisov veliko pomeni. Predvsem jo zelo živo spominja na podrobnosti iz njenega življenja. Med drugim se tudi sprašuje kaj in kako vse drugače bi bilo če bi na akademiji študirala slikarstvo. Potem bi se zdaj lahko poklicno bavila z likovno ustvarjalnostjo, saj bi zaradi svoje usposobljenosti lahko počela to, kar bi jo zares veselilo, njen konjiček bi lahko prerasel v vsakdanje delo. Tako pa se posveča likovni dejavnosti ob opravljanju drugih zahtevnih obveznosti. Moči ji pri tem ne manjka in morda kaže v tej zvezi spomniti, da ji je na njeni dokaj težki življenjski poti prav vztrajnost postaja porok uspešnosti. In ni dvoma, da so tudi v umetnosti te lastnosti odločilnega pomena.

Da je Ana Cajnko nadarjena za slikarstvo, opozarja v dokajšnji meri tudi pogled v njeno delo. Z namenom, da bi ta njena naravna lastnost prišla bolj do izraza, pa z zavestjo, da je potrebno ob marljivosti veliko znanja, je pred časom obiskovala tudi likovni večerni tečaj na ljubljanski akademiji. Ko zdaj avtorica sama meni, da ji pomeni slikanje strastno predajanje likovni ustvarjalnosti, ki jo prestavlja iz zahtevne vsakdanjosti v opojni svet barve in risbe, zelo jasno opredeljuje svoje slikarstvo kot izraz čustvenega dojemanja vidnega.

V svojih razpoloženjih je kaj različna in tudi njeno slikarstvo ni vpeto v nek stil, ampak je spreminjajoče. Včasih je lahko zelo neposredno, doživeto, vsekakor pa vselej brez utesnjujoče, a v amaterizmu tako običajne rutine.

● PLESNA SKUPINA Z OŠ LEOPOLDA MAČKA-BORUTA

Sreča — to je tudi ples

Barbara, Tadeja, Marina, Karin, Ana in Polona so učenke 8. b razreda na osnovni šoli Leopolda Mačka-Boruta v Zadobrovi. Na prvi pogled so videti take kot večina deklet te starosti; oblečene so v puloverje in hlače, poskakujočih in poplesujočih korakov, s kretnjami, ki izražajo željo po gibanju. Včasih govorijo vsevprek, kot bi se bale, da jim utegnejo misli zbežati, včasih se oglašajo umirjeno, ena za drugo. Vendar pa se razlikujejo od svojih sovrstnic; so namreč navdušene plesalke. »Brez plesa ne bi mogle živeti. Kadar plešemo, se sprostimo, pozabimo na vse,« brez pomisleka odgovori vseh šest deklet na vprašanje, kaj jim pravzaprav pomeni plesanje.

Za ples so se dekleta ogrela že v prvem razredu osnovne šole. Iskrico navdušenja je prižgala njihova razredničarka Metka Povalej, v naslednjih letih pa so obiskovale tudi šolski krožek, ki ga je vodila Mojca Horvat iz Kazine. V tem času so večkrat nastopile na mladinskih in pionirskih tekmovanjih in tam zasedale tudi prva in druga mesta. Najprej so plesale standardne in latinsko-ameriške plese, potem pa so vzljubile disco, ki so mu zveste še danes. »Disco muzika nam je najbližja, najbrž zato, ker je dovolj živahna,« pojasnjujejo svojo odločitev za to zvrst glasbe.

V petem razredu osnovne šole krožka ni bilo več. Njihova vnema za ples pa ni še prav nič splahnela. Odločile so se, da bodo kar same plesale še naprej, brez mentorice, ki je za disco plese niso mogle dobiti. Po svoje pa jim je bila ta osamosvojitev tudi všeč. Zdaj si same sestavljajo plese in so tako bolj ustvarjalne kot prej. Karin to razloži: »Iz že znanih figur same oblikujemo ples. Vadimo v mali šolski telovadnici dve uri na teden.« Ker nimajo mentorice, bi bilo pričakovati, da bo ena izmed njih vodja skupine. Pa ni tako. Barbara opiše: »Vse smo enake. Če ne bi bilo tako, bi se kregale. Včasih se tudi spremo, ampak držimo se pa ne druga na drugo. Vedno se sporazumemo med seboj. Če je ena izmed nas proti neki figuri, jo popravimo, tako da je všeč vsem šestim.«

Mlade plesalke hkrati hitijo pripovedovati, kje vse so že nastopale: večkrat so že zaplesale na šolskih prireditvah, videli smo jih že v domu Španski borci, na drsališču v Zalogu, v Julonu in morda še kje. Ob 29. novembru so nastopile tudi v krajevni skupnosti Zadobrova-Sneberje, skupaj s svojimi varovankami — učenkami nižjih razredov njihove osnovne šole, ki jih poučujejo v disco plesih.

Pred nastopom povabijo dekleta vedno k ogledu tudi tovarišici Darjo Zagorc in Metko Povalej, ki se, kot pravijo, »spoznata na to«, da slišijo od njiju mnenje o novem plesu. Menda sta tovarišici večinoma zelo navdušeni nad tem, kar vidita.

Ana, Tadeja, Polona, Karin, Barbara in Marina si tudi same zamislijo oblačila. Pohvalijo se, da doslej na nastopih še niso bile dvakrat enako oblečene. Pri tem so zelo iznajdljive, vse jim prav pride: rute, žabe, hlače, gaza, rokavice in drugo. Da bi prav posebej za ta namen kupovale obleke, doslej niso imele možnosti. Vendar kaže, da si bodo v prihodnje to vsaj kdaj pa kdaj lahko privoščile.

V krajevni skupnosti Zadobrova-Sneberje so za plesno skupino pokazali veliko razumevanja. Dekleta so povabili, naj bi v prihodnje delovale v okviru KUD »Svoboda« v tej krajevni skupnosti. Za njihovo dejavnost so jim tudi že nakazali 25 tisoč dinarjev, obljubili pa so jim tudi prostor za vadbo v zadružnem domu. Te pomoči so bila dekleta resnično vesela, saj jih je potihem že skrbelo, kaj bo z njimi, ko bodo prihodnje leto zapustile osnovno šolo. Prav gotovo bodo na srednjih šolah imele pouk v izmenah, tako da čez dan skoraj ne bo priložnosti za skupno vadbo in se bodo najbrž morale sestajati le ob večerih. Dokler pa ne bo vse urejeno s prostorom v zadružnem domu, bodo še naprej gostovale v šoli, saj so jih tam posebej opozorili, da jim bodo vrata male šolske telovadnice še naprej odprta.

Posebej je treba omeniti, da so dekleta letos za prizadevno delo prejela tudi denarno nagrado naše občinske konference ZSMS.

»Brez plesa ne moremo živeti.« Stavek pove že dovolj o tem, kaj mladim dekletom to početje pomeni. A ne samo to, da takrat pozabijo na svet okoli sebe, marveč jim ples pomeni tudi priložnost za sproščanje njihove ustvarjalnosti, želje po gibanju, nudi jim možnost uveljavljanja, tako da niso zgolj anonimni del množice ljudi. Vseh šest deklet hodi v isti razred, so sošolke in prijateljice hkrati in tudi večino prostega časa tičijo skupaj. Poleg plesa rade tudi drsajo in plavajo. Vendar je prav ples tisti, ki jih povezuje v trdno skupino. Skupaj z drugimi pa človek ni nikoli tako osamljen, kot kadar je sam. V skupini je vedno moč najti zatočišče, odmev na besede in dejanja, razumevanje, kar človeku, bodisi mlajšemu ali starejšemu, pomaga prebroditi marsikatero življenjsko težavo.

DARJA JUVAN

Plesna skupina z osnovne šole Leopolda Mačka-Boruta. Od leve proti desni so: Marina Anžur, Barbara Kresnik, Karin Gostinčar, Polona Treven, Ana Savič in Tadeja Novak. (Foto: D. J.)

V slovo Štefki Kuhar

Po dolgi in težki bolezni je 8. novembra umrla aktivistka, borka in ilegalka Ljubljane — Štefka Kuhar, z ilegalnim imenom Cirila Ženj.

Rodila se je l. 1914 v Primskovem na Dolenjskem. Ko ji je bilo deset let, ji je umrl oče, zaradi česar so se že tako težke socialne razmere v družini še poslabšale. Po končani osnovni šoli je šla s trebuhom za kruhom. Leta 1933 se je izučila za trgovsko pomočnico in se zaposlila v Tržiču, kasneje pa v Ljubljani.

Že junija 1941 se je vključila v Osvobodilno fronto, zapustila službo in šla v ilegalo. V okupirani Ljubljani je delovala najprej na organizacijskem in propagandnem področju, kasneje pa kot blagajničarka in intendantka pri zbiranju članarine OF, posojil, oblek, zdravil itd. Delala je tudi v ilegalni tiskarni, prenašala Poročevalca in opravljala še vse drugo, kar je bilo potrebno. Leta 1943 je bila sprejeta v partijo, a januarja 1945 je bila izdana in v stanovanju aretirana. Strahotno so jo mučili in kasneje odpeljali v Velike Lašče kot eno od talk za ustrelitev. To pa domobrancem ni več uspelo — preprečil jim je prodor NOV. Štefka je ostala živa in svobodna, vendar dosmrtna invalidka. Kljub temu je še veliko prispevala k povojni graditvi in bila vseskozi zgled neumorne delavke in organizatorke.

Vse do smrti je ostala Štefka Kuhar — Cirila Ženj, delavna, pogumna, predana ciljem OF in partije ter do največje mere skromna in tankočutna za tovarištvo. Taka bo ostala v spominu soborcev, Kodeljevčanov in številnih znancev.

Francu Habiču v spomin

Pred kratkim smo pospremili na zadnjo pot priljubljenega Franca Habiča iz Dobrunj — po domače Majerjevega Franca iz Podlipoglava.

Rodil se je leta 1923 v isti vasi v družini papirniškega delavca. Pred vojno se je šel učit za pleskarja, toda vojna mu je uk prekinila. Že leta 1941 so se člani Molniške čete zadrževali tudi na obronkih Podlipoglava, posebno pa še od marca 1942 dalje, ko je tja prišel II. štajerski bataljon. Pomoč partizanom in boj za osvoboditev sta v svojo sredo pritegnila tudi Franca Habiča. Postal je kurir za zvezo med terenom in tem bataljonom. Ob italijanskem napadu na Pugled marca 1942 je bil po opravljeni kurirski nalogi ujet in skupaj z očetom in bratom je pred domačo hišo že stal pred puškami. A sreča se jim je nasmehnila in z očetom sta bila poslana v Italijo, kjer je bil Franc interniran v Gonarsu in Peruggii.

Zlom Italije je dočakal z vso radostjo, a že ob prekoračitvi Soče pri Mostu na Soči je bil od Nemcev ujet in poslan v Dachau. Očeta so Nemci poslali v Nemčijo v Flosemburg in Buchenvald, mater pa v Wurzen.

Svobodo, ki jo je France tako radostno pričakoval, je dočakal težko bolan. Posledic taborišč se ni mogel znebiti nikoli in prav zaradi njih je bil leta 1971 invalidsko upokojen, potem ko je bil dolga leta šofer na CK ZKS in nato v Dinosu.

France Habič je bil po svoji naravi igriv in šaljiv optimist; prav to ga je po vsej verjetnosti rešilo tudi peči v Dachau. Njegova šaljivost je prehajala tudi na druge in zato so ga ljudje imeli radi. Zato ga bodo pogrešali in ohranili v trajnem spominu.

E. S.

Jubilantu Karlu Moharju

Dne 5. novembra je naš Karel dočakal visok jubilej 90 let starosti! Bil je eden prvih članov vevške pihalne godbe, ki se je rodil leta 1900 pod taktirko Feliksa Svetka.

Vse svoje življenje je Karel Mohar posvetil glasbi. Pri godbi je kot amater prva leta igral več inštrumentov, pač glede na potrebo, kajti godba je bila tedaj še maloštevilna. Igral je dolga desetletja — še nekaj let po osvoboditvi. Ko sicer ni več zmogel igranja, je bil godbi še vedno ves predan. Ljubil je glasbo vseh zvrsti, posebno pa je bil navdušen nad slovenskimi pesmimi. In znova se je posvetil melodijam, ter s citrami in pesmijo nastopal na raznih prireditvah v slovenski narodni noši.

Tovariš Karel! Ob Tvojem visokem jubileju, za Tvojo zvestobo Papirniškemu pihalnemu orkestru (PPO) Vevče in glasbi sploh čestitke in iskrena hvala. Dajal si nam zgled in navduševal si nas mlajše, ki smo te občudovali in spoštovali. Vsi starejši člani PPO Vevče, ki Te poznajo, in mlajši, ki Te ne poznajo, Ti iskreno čestitamo in želimo, da čimprej okrevaš, saj Te skupaj s slovensko glasbo in pesmijo čakamo, da prihajaš med nas.

Za odbor PPO Vevče
K. R.

MLADI PIŠEJO ● MLADI PIŠEJO

ŠOLSKI KROS

Sredi septembra smo imeli v Zajčji dobravi prvi športni dan s krosom, ki ga je organiziral Janez Verbič, naš novi učitelj za telesno vzgojo.

Vse je potekalo nemoteno. Prvi in drugi razredi so tekli 400 m, tretji in četrti pa 500 m. Vsi so se bojevali za čimboljša mesta. Navijanja in spodbujanja ni manjkalo. Prvi trije iz vsake skupine so se ponosno vračali domov z medaljami okrog vratov. Naredili so jih pri tehničnem pouku.

Prva mesta na nižji stopnji: Sandi Završnik iz 1. c, Nina Durine iz 1. c, Miro Markič iz 2. b, Anita Letnikovska iz 2. d, Aleš Jušič iz 3. e, Tina Lorbek iz 3. c, Neredin Mujič iz 4. c in Simona Korelc iz 4. a.

Marjeta Barbo
in Nataša Babnik,
nov.-dop. krožek nižje stopnje
na OŠ Edvarda Kardelja

KROŽEK ZA ROČNO IZDELAVO PAPIRJA

Na pionirski konferenci nam je tovarišica ravnateljica povedala, da so v Papirnici Vevče organizirali krožek za ročno izdelovanje papirja. Obljubili smo in sprejeli sklep, da se bomo v to dejavnost z veseljem vključili. Prijave smo hitro zbrali. Seznam prijav je obširen. Z delom smo pričeli učenci 5. a razreda. V ožji izbor sem bila izbrana tudi jaz.

Bil je to deževen dan, a sem kljub temu veselo korakala na avtobusno postajo. Kmalu je pripeljal avtobus. V Novem Polju so vstopili še štirje sošolci. Vsi nestrpni smo prispeli pred papirnico. Odšli smo na upravo, a ker smo prišli prekmalu, smo v čakalnici počakali tovariša. Med tem so nas fotografirali za tovarniški časopis.

Kmalu je po nas prišel mentor. Želel je, da ga kličemo po imenu. Po stopnicah smo prišli v razsvetljeno sobo in vsi začudeni smo gledali stroje. Tovariš Jože nas je povabil v sobo in nam vse lepo razložil. Pokazal nam je velike stroje in ob njih razlagal preteklost. Zelo nazorno nam je razložil postopek ročne izdelave papirja.

Iz pripravljene mase smo s sitom oblikovali liste. Nato smo jih odtisnili na gobo. Naslednje delo je bilo pri stiskalnici.

Iz nje smo dobili že trdne liste, ki smo jih razložili in jih odnesli v sušilnico.

Za prvi dan je bilo delo končano. Tri ure so minile, kot bi mignil. Poslovili smo se od prijaznih tovarišev Jožeta in Petra.

Komaj čakamo torek, ko bomo delo nadaljevali. Ročno izdelane liste bomo še prepojili z lepilom, jih zgladili in dokončno oblikovali. Izdelane liste bomo odnesli v šolo in jih uporabili pri delu.

Vsi sošolci v razredu nas sprašujejo o našem delu in tudi sami nestrpno čakajo, kdaj bodo na vrsti.

Veseli smo, saj se prvič srečujemo s proizvodnim delom.

Katja Hvala, 5. a
OŠ Leopolda Mačka-Boruta

NA OBISKU PRI SKOPSKIH PIONIRJIH

Prijazno pismo pionirjev iz Skopja, ki so se spomladi udeležili pohoda Po poteh partizanske Ljubljane, nas je v prvih dneh novembra popeljalo v glavno mesto SR Makedonije.

Zbrali smo se iz vseh republik in pokrajin na proslavi ob 40. obletnici osvoboditve Skopja. Zelo ponosni smo bili, saj smo predstavljali pionirje Ljubljane in Slovenije. V kulturnem programu smo prispevali predstavitev delčka naše republike.

Vsi pionirji, ki smo se zbrali v Skopju in ga spremenili v Jugoslavijo v malem, smo se združili v odred bratstva in enotnosti. Prijateljstva in nove vezi so se tkale iz dneva v dan in ob odhodu smo si obljubili, da se še srečamo in poglobimo stike z našimi gostitelji – pionirji OŠ Koča Racin.

Damjana Naröbe,
6. a OŠ II. grupe odredov